

En wiegelend en neigend
kerend en wendend
zwenkend en draaiend
al vlug en vlugger
tot dollen dans
zingen hun stemmen
als lieflike englen
hemelse zangen
vol liefde-verlangen
Tot 't maanlicht verdwijnt.

De droom is voorbij. De bazuinen zijn gebleven. Dertig, veertig staan daar met hun golvenden rand, van binnen donkerzwart, van buiten bruin-loodgrauw, als met een waas bedekt, geplant tussen 't gras. „Toten-Trompete” noemen ze de Duitsers.

Craterellus cornucopioides L heten ze in 't latijn, wat vertaald wordt door: „Hoorn van overvloed Cr.” *Doodsbazuin* zouden wij kort kunnen zeggen.

Nog „slechts een enkele maal bij Leiden aangetroffen” heet het in Destreé:

Een mooie vondst dus.

Nog zeldzamer was de *Boletus*.

Destreé bracht ons niet verder dan aan 't begin. *B. Strobilaceus* moest het zijn en 't kon niet. De franse Flora bracht ons direkt tot *Boletus cavipes*. Toen in Michael gezien. Deel III No. 46, bevat de tekening en beschrijving van *Boletopsis cavipes* P. Henn. Deze moet het zijn. De uitvoerige beschrijving klopt prachtig. Der uitgebreite Hut ist in der Mitte etwas gebuckelt, flockig schuppig und schmutzigbraun. Der Rand des Hutes trägt beiden jugendlichen Exemplaren die Reste des flockigen wolligen, weissen Schleiers, ist anfangs, eingerollt, später scharf und wellig verbogen. Das Fleisch is gelb. Die ziemlich $\frac{3}{4}$ c.M. langen Röhren haben sehr weite Mündungen, sind in der Tiefe durch Querscheide wände getrennt und sehen schmutzig-gelblich, später olivengelbaus. Der stiel is schmutzig-braun, wird 4—8 c.M. hoch, trägt dicht unter dem Hute einen wulstigen Ring und ist innen hohl.

Er kommt in Gebüsch und Nadelholz-waldungen vor.

Leider ist er ziemlich selten. Vom verfasser wurde er bei Rothenkirchen im Voigtland in grosser Menge gefunden.

Voor ons land des te grotere merkwaardigheid, ook in de franse flora staat, dat hij in de bergstroken groeit.

Uit onze bus konden wij verder nog determineeren: *Hyporhodium cervinus*, *Lactaria subdulcis* en *L. victus*.

De tekeningen zijn door mijn tochtgenoot, H. Witteveen van Hengelo, vervaardigd.

Denekamp, 3 Sept. '08.

J. B. BERNINK.

REIGERS EN AALSCHOLVERS.

Een jaar of tien geleden heb ik in dit Tijdschrift verteld, hoe ik met een paar Texelsche jongens en eenige Engelsche gasten meegedaan heb aan het verdrijven van vestiging van reigers en aalscholvers uit een eendenkooi — op verzoek van den kooiman. Ik geloof niet, dat ik het nu nog eens weer zou willen doen en als er zich plotseling een kolonie ging vestigen in de eendenkooi van het Naardermeer, dan zou ik er stellig voor zijn, om dat eens een paar jaren aan te zien en dan meteen eens grondig te onderzoeken, in hoever hun tegenwoordigheid daar en elders schaden zou.

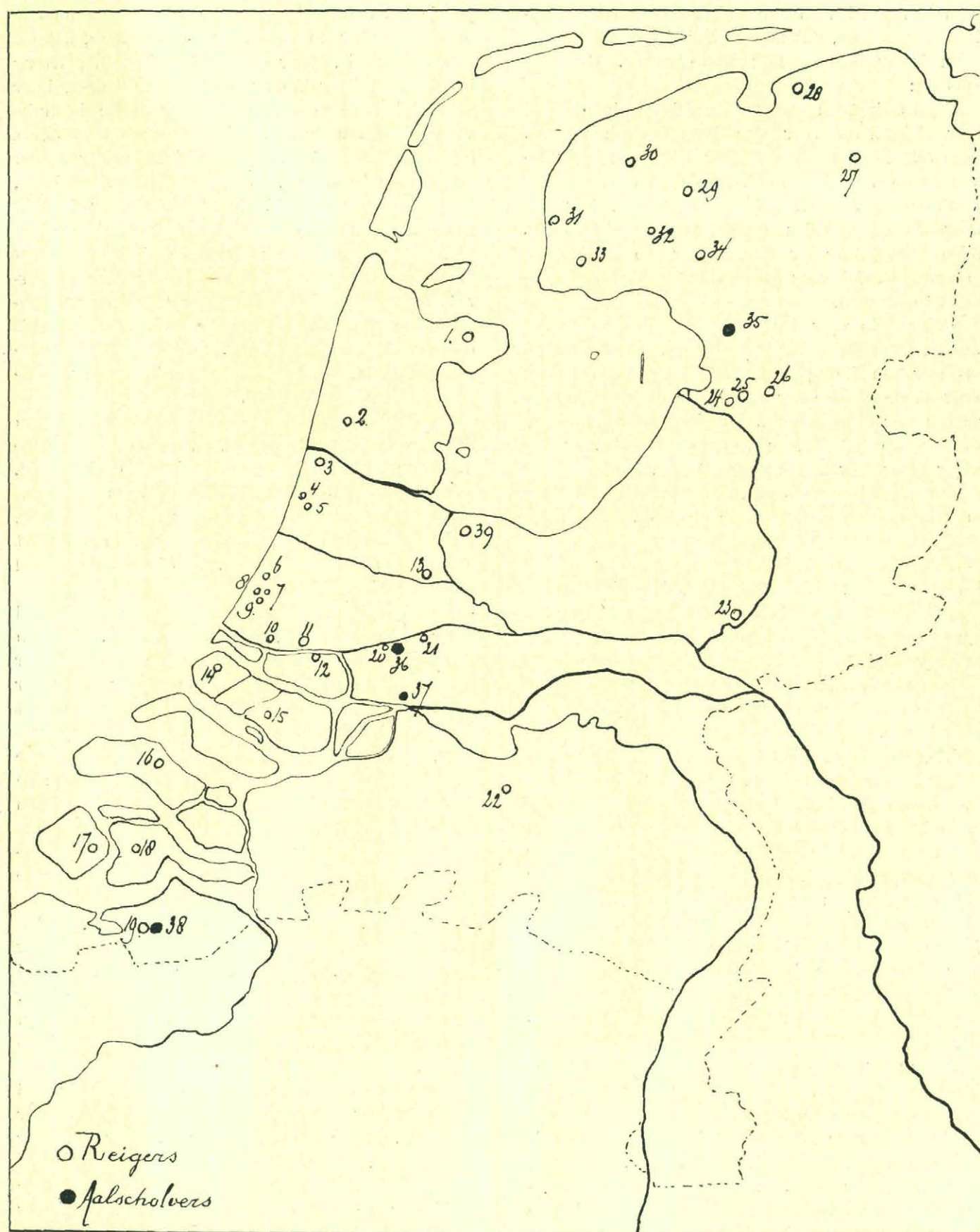
De afdeeling Zoetwatervisscherij van de Heide-maatschappij heeft een voorstel aanhangig gemaakt om rijkssubsidie te vragen voor het uitkeeren van premies op het doden van reigers en aalscholvers. Nu weet ik niet, hoe het mijn lezers gaat, maar ik zelf heb sedert Filips II een hekel aan het stellen van een premie op iemands hoofd, hetzij van mensch of dier. Bovendien is het niet practisch, om vergunningen voor het doden van schadelijk gedierte uit te geven bij de vleet, daar kon ander dan schadelijk gedierte wel eens last van krijgen.

Wanneer eenmaal behoorlijk is uitgemaakt dat de een of andere diersoort ergens schadelijk optreedt, dan behoort eerst onderzocht te worden of men die schade kan voorkomen zonder de dieren geweld aan te doen. Blijkt dat onmogelijk, dan moet zoo snel en beslist mogelijk worden gehandeld, zonder rechtbaarheid, door weinig personen en in opdracht van de Regeering zelve, want niemand anders heeft daar het recht toe.

We moeten dus beginnen met gegevens te verzamelen omtrent het voorkomen van reigers en aanscholvers. Eenigen tijd geleden heb ik reeds opgaven aangaande de reigers gevraagd en enkele lezers zijn zoo vriendelijk geweest, mij die te verschaffen. Ook heeft een oproep in de Nieuwe Rotterdamsche Courant mij meerdere berichten bezorgd en daarop steunend heb ik het hierbij gevoegd kaartje samengesteld.

Een enkele blik er op is voldoende, om te beseffen, dat de gegevens nog verre van volledig zijn en wij drukken het kaartje dan ook alleen af, om de leemten in 't oog te doen vallen en in de hoop dat wij door meerdere samenwerking in staat gesteld zullen worden, werkelijk eens een nauwkeurig beeld te krijgen van de talrijkheid en de ligging der reiger- en aalscholverkolonies in ons land.

Is dat eenmaal in orde, dan beginnen wij aan het vraagstuk van nut of schade en daarbij doet zich dan de hoogst moeilijke vraag voor, met hoeveel de schade het nut overtreft of omgekeerd. We gaan een diersoort niet bestrijden, als zij schade

Voorloopige kaart van de broedplaatsen van Reigers en Aalscholvers in Nederland.

aanricht, maar alleen wanneer die schade belangrijk is of kan worden en aanzienlijker is dan het voordeel of genoeg, dat zij ons verschaft.

Nu is dat heel moeilijk uit te maken. Ga maar eens na:

Reigers kunnen schade aanrichten doordat zij voor zichzelf of voor hun jongen visch vangen. Evenwel kunnen zij daardoor ook voordeel inwerken op den vischstand, doordat zij overbevolking voorkomen of roofvisschen wegvangen, iets dat weer afhangt van den bezetting van het vischwater. Bij ons schijnt echter 't zoetwater zoo weinig visch te bevatten, dat voor overbevolking geen vrees behoeft te bestaan.

Reigers zijn voor den vischstand nuttig door het vangen van kikkers, waterkevers, waterwantsen en meer van die aquariumvriendjes. Daar we echter omtrent de grootte der schade die deze dieren aanrichten nog al tamelijk wel in 't duister verkeer, kunnen we het bedrag van de nut-post voor den reiger maar zeer moeilijk vaststellen.

Van groot belang is het, dat reigers veel muizen en ratten vangen, dieren, die ons op velerlei wijze hinderen en belagen.

Wat moet je nu denken van een reiger, die op één dag vangt: tien katvischjes, één dikke paling (waar hij half in stikt), drie kikkers, een veldmuis, een bruine rat, vijf geelgerande watertorren en een bootsmannetje?

Het is werkelijk zaak, om in en om een groote reigerkolonie deze zake uitvoerig en onpartijdig te bestudeeren.

Velen beweren, dat de reigers de boomen vernielen waarop ze nestelen. Een enkele brief kreeg ik, waarin werd meegedeeld dat de boomen er volstrekt geen hinder van hadden. Waar reigers in 't riet nestelen, hinderen ze natuurlijk weinig, maar voor zoover ik weet, nestelen ze bij ons maar zeer zelden in 't riet; ik bedoel natuurlijk de blauwe reigers. Mij is geen andere plaats bekend dan het Naardermeer, waar ieder jaar enkele paren (niet meer dan drie) in 't riet hun verblijf opslaan te midden van de lepelaars en van de purpureigers.

Op Texel broedt ook nu en dan een enkel reigerpaar in 't riet.

Wat nu den aalscholver betreft, ja, als een vischdiët doodzonde is, dan bestaat er voor hem geen kans op pardon. Aalscholvers schijnen werkelijk weinig anders te eten dan visch en volgens 't zeggen van sommigen zelfs veel visch en wat nog erger lijkt *grote* visch. Ik hoop binnenkort hieromtrent met betrouwbare getallen voor den dag te kunnen komen. In een ingezonden stuk in de *Nieuwe Rotterdammer* wordt verteld van een aalscholver die visch bleef eten, totdat er letterlijk niets meer in zijn lichaam kon en een groot stuk

vischstaart uit zijn bek bleef steken. Na een klein poosje was hij alweer all-right en tot nieuwe vischverdelging in staat. Ik geloof graag, dat dit zoo gebeurd is, maar dat geeft toch geen getrouw beeld van wat er in de natuur zelve geschiedt. Daar heeft hij hard te werken voor den kost; de flinke visschen geven hem moeite genoeg en zoo moet hij dan ten slotte uren lang zitten uit te rusten en vlerken te drogen, bovenop een paal, een baak, een ton of een ducdalf. En ik wil u maar dadelijk zeggen, dat ik mij geen schooner en levendiger stoffeering kan denken van onze wijde plassen en breede stroomen dan een groepje van deze „water-raven“ in allerlei houdingen met heel of half uitgespreide vleugels, de geweldige bekken recht vooruit op den beweeglijken slangennek en de rijp-witte sierveeren blinkend in de zon. 't Is een van de schoonheden van Holland.

De Duitschers hebben vrijwillig en opzettelijk van dit schoon afstand gedaan. Van de Eem tot de Weichsel zijn de aalscholvers zoo goed als uitgeroeid. Ik weet niet, hoe de visscherij daar nu bij vaart, maar in elk geval is daar nu weer een vogel minder, waar verstandige en gevoelige menschen hun hart aan zouden kunnen ophalen. Zoo wordt de wereld hoe langer hoe armer.

Bij ons is in de laatste halve eeuw het aantal der aalscholvers ook zeer sterk afgenomen. Ze vallen gemakkelijk in 't oog en verplaatsen zich snel over groote afstanden en daardoor lijken er veel meer te wezen dan werkelijk het geval is, net als met de soldaatjes van den Prins van Oranje bij Quatre-Bras. Op de Zuid-Hollandsche wateren zie je ze telkens en overal, maar dat zijn altijd dezelfde: de bewoners van de broedkolonies aan de oude Giessen en te Lekkerkerk.

Tusschen Axel en Hulst nestelen er ook in gezelschap van reigers en dan hebben we nog de vestiging in de Giethoornsche plassen, dat schijnt alles te zijn. Het is dan ook geen wonder dat in verschillende streken van ons land aalscholvers maar zeer zelden worden gezien, te meer doordat ze bij voorkeur visschen in de zeegaten en op de Wadden. Ze eten daar meer platvisch dan paling en worden daarom op Texel „botscholvers“ of „botkollen“ genoemd.

Zoowel bij Giethoorn als in de Lekkerkerker kooi wordt er voor gezorgd, dat hun aantal niet te zeer toeneemt. Maar van uitroeien is daar gelukkig geen sprake.

Ik wil besluiten met eenige stellingen, teneinde aanleiding te geven tot gedenkenwisseling over deze brandende kwestie.

1°. Het is nog niet uitgemaakt, of de aanwezigheid van reigers en aalscholvers in ons land nadeelig is voor den vischstand.

2°. Het aantal der vogels is niet zoo groot, dat de eventueel aangebrachte schade aanzienlijk zou zijn.

3°. Mocht het aantal der vogels en daarmee de toegebrachte schade aanmerkelijk toenemen, dan kunnen ze door vriendschappelijk overleg met de eigenaars van „reigerbosschen” op zeer afdoende wijze worden bestreden, zooals reeds geschiedt.

4°. Het weerzinwekkend middel van het uitloven van premies op het dooden der vogels is dus ten eenenmale overbodig en ongewenscht.

5°. Eigenaars van reigerbosschen verdienen den dank van alle beschaafde menschen om de gastvrijheid, die ze (misschien soms tegen hun zin) verleen aan de prachtige reigers en aalscholvers.

Nog iets. Ik vraag nog altijd om opgaven, nauwkeurige opgaven. Ik heb op de kaart het aantal nesten vermeld, zooals mij dat is opgegeven. En kreeg ik nu van verschillende zijden berichten omtrent eenzelfde vestiging, dan liepen de getallen nog al eens uiteen: o. a. voor De Donck tusschen Bolnes en Slikkerveer varieerden de getallen van twintig tot tweehonderd.

Zou de waarheid in 't midden liggen?

Reigerkolonies in boomen.

1. Zwaagdijk, in een eendenkooi	± 50 paar.
2. Heemskerk, huize Marquette	± 120 »
3. Velzen, Waterland	± 80 »
4. Noordwijkerhout, Leeuwenhorst	
5. Warmond	
6. Wassenaar, Raaphorst	
7. Voorburg, Rusthof	10 »
8. Den Haag, Zorgvliet, Waaldorpsche Weg. . .	
9. Rijswijk, Huis te Werve	2 »
10. Maassluis, Sereinehoeve	40 »
11. Rotterdam, Diergaarde	70 »
12. Bolnes, De Donck	20—200 »
13. Ouden Rijn	30 »
14. Zuidland	100 »
15. Zuid-Beierland	100 »
16. Dreischor	250 »
17. Arnhemuiden	
18. 's Heer Arendskerke	46 paar (vorig jaar 72)
19. Axel	
20. Lekkerkerk	10 paar.
21. Nieuwpoort, Stadswal	
22. Vught, de Mawuck	honderden.
23. De Steeg, Middagterbosch	enkele.
24. Zwolle, Greve's bosch	10 paar.
25. » Feithbosch	Zeer vele.
26. Dalfsen, Mataram	
27. Paterswolde, Hooghullen	
28. Ulrum, Pansen en Bromo	40 en 10 paar.
29. Olterterp	
30. Cronjum	15 à 30 »
31. Piaam, eendenkooi	100 »
32. Heereveen, Oranjewoud	
33. Gaast, eendenkooi	100 »
34. Pieterburen	

Aalscholverkolonies.

35. Giethoorn	
36. Lekkerkerk, eendenkooi	1000 »
37. Giessendam, de Oude Giessen	
38. Axel	

Reigernesten in 't riet (blauwe reiger).

39. Naardermeer	3 paar.
---------------------------	---------

JAC. P. THIJSE.

UIT CALIFORNIË.

Heel vaak al hebben jongelui en goede vrienden van *De Levende Natuur* mij bij hun vertrek naar een ander studieland beloofd, bij gelegenheid in ons tijdschrift iets van hun persoonlijke zoölogische of botanische ontdekkingen en waarnemingen in den vreemde te vertellen. De Heer A. L. Hagedoorn, Biol. Cand. aan de Amsterdamsche Universiteit, nu op studie in Californië, is blijkens deze opstellen een van de weinigen die woord willen en konden houden, al laat hem de eigenlijke studie voor zijn dissertatie maar weinig tijd tot populair geschrift. Wij houden ons dankbaar aanbevolen voor meer dergelijke korte en levendige stukjes zelf beleefde zoölogie.

H.

JUNI IN ARKANSAS.

We komen zoo langzamerhand door de winter heen hier in Arkansas. Een enkele maal valt er nog wel eens wat sneeuw, maar de zon heeft al kracht genoeg in een dag alles weer op te ruimen. Voor de vogels komt nu een betere tijd. De roode kardinalen, die zoo weinig op hun plaats lijken in de sneeuw, misschien omdat ze zoo 'n tropisch effect maken, leven wat op. Hier en daar begint er al een met zanggeluidjes.

En de marmotten, de „groundhogs” zijn wakker en werken aan hun nesten met een prijszenswaardige ijver. Aan de voet van de steile rotswand ten oosten van de railroad huist een heele troep. Ze zijn slecht te naderen, een riviertje gaat vlak langs de wand. Ik heb verscheiden malen geprobeerd ze te besluipen, terwijl er een lustig aan 't blaffen was, als een schor jong hondje, en heel maatvast ben ik voetje voor voetje op 't geluid afgegaan, maar altijd eindigde 't geblaf in een gerekt brommende toon, en de zanger ging naar huis. Ik heb er nu wat op gevonden, er gaat een smal paadje zoowat halfweg de wand. Aan 't eind is het door een instorting van de wand er boven geblokkeerd. Niets als een eekhoorn zou daar kunnen passeeren. Het pad is dan ook ongebruikt, en later welig overgroeid, zoodat het voortgaan hier en daar lastig genoeg is. Een rij ceders staat langs de heele lengte van 't pad, er boven of er onder kan zelfs een ceder geen vasten voet krijgen.